

Міжнародний бібліографічний конгрес. Бібліотеки світу очима українців

21–23 вересня 2010 р. у Санкт-Петербурзі відбувся Міжнародний бібліографічний конгрес, організований Російською бібліотечною асоціацією, Бібліотечною асамблеєю Євразії, Російською національною бібліотекою, Російською книжковою палатою, Бібліотекою Російської Академії наук та Президентською бібліотекою ім. Б. М. Єльцина.

У роботі найбільшого міжнародного форуму бібліотек взяли участь 430 представників провідних бібліотек Росії та 12 країн світу, зокрема Болгарії, Білорусі, Великобританії, Ізраїлю, Казахстану, Польщі, Сербії, Словенії, України, Франції.

Україну на Міжнародному бібліографічному конгресі представляли фахівці з Кам'янця-Подільського, Керчі, Києва, Кривого Рогу, Луганська, Одеси, Севастополя, Сімферополя, Феодосії, Ялти. У своїх доповідях вони порушили низку питань стосовно української бібліографії. Від Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у роботі форуму взяли участь її генеральний директор академік НАН України О. С. Онищенко, наукові співробітники І. В. Савченко і В. В. Березкіна.

У рамках Конгресу працювали фотовиставка «Путешествие» співробітника науково-технічної бібліотеки м. Мончегорськ Мурманської області Світлани Мамакіної та книжкова виставка «Нить Ариадны», на якій демонструвалася продукція видавництва і видавничих фірм, що випускають довідкову, енциклопедичну, науково-популярну літературу, історичні та краєзнавчі видання, електронні ресурси тощо. Особливе зацікавлення викликав стенд видань фахової літератури.

Під час роботи Конгресу відбулася церемонія передавання Генеральним консульством Республіки Казахстан у Санкт-Петербурзі та Національною бібліотекою Республіки Казахстан у подарунок Російській національній бібліотеці колекції книг, виданих у рамках програми Республіки Казахстан «Культурна спадщина», презентація проекту «Документальна пам'ять Казахстану в Російській національній бібліотеці».

Пленарне засідання Конгресу відкрив президент Російської бібліотечної асоціації, генеральний директор Російської національної бібліотеки В. М. Зайцев. У своїй доповіді він виокремив основні віхи історії створення міжнародних бібліографічних організацій – Міжнародного бібліографічного інституту (МБІ) в Брюсселі, заснованого у 1895 році Полем Отле та Анрі Лафонтеном, Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА), Департаменту документації, бібліотек і архівів ЮНЕСКО.

На пленарному засіданні «Бібліографія сьогодні і завтра: дискусії і прогнози» велику зацікавленість викликали доповіді провідних учених-бібліографів В. П. Леонова, Т. Л. Манілової, К. Мігонь, Н. К. Лелікової, І. В. Крутіхіна, А. І. Племнека, А. В. Теплицької, А. В. Соколова та ін.

Основні та стендові доповіді учасників Конгресу було розподілено відповідно до тематики по десяти секціях. Доповідачі у своїх виступах порушували теоретико-методологічні проблеми бібліографічної науки і практики, питання історії бібліографії, національної та краєзнавчої бібліографії, бібліографічного та археографічного джерелознавства, бібліографічного обслуговування, торкалися перспектив розвитку бібліографічних процесів в умовах комп'ютеризації та глобалізації.

У приміщенні Президентської бібліотеки ім. Б. М. Єльцина відбулося засідання круглого столу «Нові інформаційні технології і бібліографічна діяльність бібліотек», у якому взяв участь генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, голова Інформаційно-бібліотечної ради НАН України О. С. Онищенко. У Санкт-Петербурзькій державній театральній бібліотеці проходило засідання другого круглого столу «Періодичні видання з питань мистецтва у практиці сучасної бібліотеки мистецтва».

На засіданні секції «Національна та державна бібліографія. Бібліографічна діяльність національних бібліотек і національних бібліографічних агентств» свої доповіді оприлюднили завідувач науково-бібліографічного відділу Національної парламентської бібліотеки України В. О. Кононенко: «Національна бібліографія України: сучасний стан та перспективи», молодший науковий співробітник відділу зарубіжної україніки НБУВ В. В. Березкіна: «Бібліографічні джерела українського

зарубіжжя: історія, результати досліджень», доцент Криворізького технічного університету Л. В. Дояр: «Бібліографія історії України: шляхи та тенденції».

Питання історії української бібліографії висвітлили у своїх доповідях учасники секції «Історія бібліографії». Так, директор Наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка доктор історичних наук В. С. Прокопчук виступив з доповіддю «Кам'янецький період у житті і діяльності видатних бібліографів С. О. Сірополка, Л. У. Биковського, М. І. Ясинського у фундаментальній бібліотеці Кам'янець-Подільського національного університету (1921–1922 рр.)», молодший науковий співробітник відділу формування музичного фонду НБУВ І. В. Савченко порушила тему «Український нотний репертуар 1917–1923 років у контексті національної бібліографії», головний бібліограф науково-бібліографічного відділу Національної парламентської бібліотеки України Н. В. Казакова оприлюднила дві свої доповіді: «Дон Кіхот української бібліології: до 115-річчя від дня народження Лева Биковського» та «Українське кіно ХХ–ХХІ ст.: історико-бібліографічне дослідження», завідувач відділу комплектування Наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського університету імені Івана Огієнка О. В. Литвиненко виступила з доповіддю «Початковий етап бібліографічної діяльності видатного бібліотекознавця і бібліографа Лева Биковського».

Засідання секції проходило у приміщенні Бібліотеки Російської академії наук (БАН), у сховищах якої зберігається потужний Слов'янський фонд. Україномовний розділ цього фонду становить 17 тис. книг і брошур, а також близько 1 тис. назв періодичних і продовжуваних видань з кінця ХVІІІ ст. і по 1930 р. Так, на ретроспективній виставці 2008 року «Украинская книга в фондах БАН» з колекцій Слов'янського фонду були представлені українські граматики, букварі, азбуки, хрестоматії ХІХ – першої чверті ХХ століть, видані у Києві, Харкові, Одесі, Львові, Полтаві, Санкт-Петербурзі, Москві, Царгороді, Кам'янець-Подільському, Павлограді, Прилуках, Чернігові, Коломиї. Цінність багатьох примірників визначалася їх належністю до приватних колекцій відомих науковців, наявністю автографів, поміток. Цікавим, наприклад, є дарчий напис українського письмен-

ника Івана Семеновича Нечуя-Левицького: «Многоуважаемому академику Ф. Е. Коршу въ знакъ признательности за верный и правдивый взглядъ на права украинскаго языка. Автор»; помітки цензора на виданні української граматики Івана Огієнка: «К ввозу не разрешается. 1922 г.» і т. п. Серед граматик, азбук і букварів заслуговують на увагу дореволюційні видання: перша друкована граMATика української мови Олексія Павловського, надана до видавництва у 1805 році, але опублікована лише у 1818 р.; два примірники граматик, виданих у Санкт-Петербурзі українським письменником і вченим Пантелеймоном Кулішем (1857, 1861); буквар Т. Г. Шевченка (1861) та ін.

Представлені у фондах БАН і твори М. В. Гоголя у перекладі на слов'янські мови: українську – письменниці Олени Пчілки, театрального діяча і письменника Михайла Старицького, українського драматурга Володимира Суходольського, актора й режисера театру Миколи Садовського Степана Васильченка; болгарську – літературного критика М. Бончева, перекладача російського генерального консульства в Адріанополі (сучасна назва м. Едірне) С. Драганова, Івана Іванова, І. Блискова; чеську – публіциста К. Гавличка-Боровського та власника бюро перекладів у Празі Борживая Прусика та ін.

Найбільша кількість українських книг надійшла до фондів БАН як обов'язковий примірник Книжкової палати, багато їх у складі приватних бібліотек, наприклад, істориків О. М. Пипіна, П. О. Кулаковського, філологів-славистів П. О. Лаврова, І. І. Срезневського, професора Московського університету Ф. Є. Корша, бібліотеки Санкт-Петербурзького Слов'янського благодійного товариства, деякі купувалися через фірму-посередника «Voss Sortiment», власниками якої у різний час були Гессель і Зоргенфрей. У 1915 році типографія «Свобода» надіслала кілька десятків українських книг із США, серед яких виявився і переклад «Страшной мести» М. В. Гоголя.

Прижиттєвими виданнями Гоголя є уривки із «Вия» та «Записок сумасшедшего» у перекладі К. Гавличка-Боровського, опубліковані у празьких часописах (1846 р.), а також польською мовою – «Плащ» і «Ревизор» (опубліковані у 1844–1846 рр.).

Чималий російськомовний розділ містить видання, які на початку ХХ ст. вийшли друком в Україні у Києві, Одесі, Харкові. Це, насамперед, книги Харківського товариства грамотності, видання книготоргівця Т. А. Губанова у Києві, періодика Південно-російського книговидавництва Ф. А. Йогансона (Київ – Одеса – Харків). Київський книжковий ринок того часу поступався лише Санкт-Петербургу, Москві та Варшаві.

Міжнародний бібліографічний конгрес є найбільш авторитетною інституційною формою міжнародних професійних комунікацій, що сприяють об'єднанню зусиль фахівців у галузі бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства з різних країн світу для вирішення спільних завдань. На форумі було розглянуто й низку інших проблем, зокрема: новітні технології у бібліографічній діяльності, сучасні погляди щодо форму-

вання електронних ресурсів та організації бібліографічного обслуговування, нові тенденції обміну бібліографічною інформацією між країнами тощо.

До резолюції Конгресу його учасники внесли пропозиції розробити заходи щодо проведення Міжнародного бібліографічного конгресу кожні чотири роки. Було також окреслено коло завдань, які необхідно вирішити до чергового Конгресу, що стане наступним кроком до розуміння подальших шляхів еволюції бібліографії, яку В. П. Леонов назвав «мощним ускорителем сознания человека».

До програми Конгресу також входило відвідання бібліотек Фінляндії і Швеції. Після завершення роботи Міжнародного бібліографічного конгресу група бібліотечних працівників з України на чолі з генеральним директором Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського О. С. Онищенком побувала у національних бібліотеках Фінляндії та Швеції, де мали нагоду ознайомитися з роботою фінських та шведських колег у Національній бібліотеці Фінляндії у Гельсінкі та Бібліотеці іноземної літератури у Стокгольмі.

Одне з улюблених занять фінів – читання. Щороку в країні виходить понад 10 тис. книг фінською мовою. Більш ніж тисяча публічних бібліотек Фінляндії забезпечують пересічному фінському читачеві у середньому 20 книжок на рік.

Національна бібліотека Фінляндії (НБФ) – найбільша та найстаріша у країні. Вона була заснована 1640 р. у м. Турку. До Гельсінкі її перевезли у 20-ті роки XIX ст. НБФ є незалежною установою у складі університету Гельсінкі – з липня 2006 року Бібліотека Гельсінського університету виконує обов'язки Національної бібліотеки Фінляндії. Вона розміщується у центрі міста на Сенатській площі у трьох будівлях різних часів. Протягом 1998–2000 рр. будинки відремонтували та добудували нове підземне чотириповерхове сховище загальною площею 12 тис. кв. м, яке з'єднується спеціальними тунелями та ліфтами з усіма трьома будівлями. Ремонтно-будівельні роботи коштували країні 170 млн фінських марок (приблизно 26 млн дол.).

Інтер'єр внутрішнього приміщення бібліотеки органічно поєднує старовинний і сучасний дизайни. Споруда має прекрасне освітлення, вентиляцію, а також нове електронне обладнання, автоматизовану систему обслуговування користувачів.

Від часу прийняття 1717 року «Акта про обов'язковий примірник» Національна бібліотека Фінляндії отримує примірник усіх опублікованих у країні видань, а протягом 1828–1917 рр. до бібліотеки надходили ще й усі видання, опубліковані в Російській імперії. Слов'янський фонд бібліотеки становить понад 400 тис. примірників, у якому виділено розділ україніки. Книги доступні і для користувачів інших країн через міжнародний абонемент.

У фондах книгозбірні зберігається раритетне зібрання стародруків та рукописів. Загальна кількість книг та назв журналів у бібліотеці становить понад 3 млн од. зб., кількість примірників усіх видів документів

у її фондах сягає близько 7 млн од. зб. Бібліотека має колекції мікрофільмів та мікрофіш (670 тис.), аудіоматеріалів (150 тис.), нотних видань (50 тис.), а також близько 3 млн інших видів видань – мап, плакатів, постерів, мініатюр тощо.

Наприклад, у музичному відділі зберігається архів Яна Сібеліуса (надзвичайна культурна цінність країни), експонується музей-колекція музичних інструментів і старовинних грамофонів, зібрано колекцію звукозаписів. З 1981 року ця колекція формується з найширшого кола джерел: її електронний ресурс поповнюється також за рахунок веб-сторінок із Інтернету та записів телевізійних і радіопрограм.

Робота в НБФ дуже престижна та високооплачувана, кількість штатних співробітників обмежена (450 співробітників), тому тут майже завжди працюють волонтери. Якщо бібліотеці вдається отримати черговий грант для виконання конкретних завдань, наймають молодь з числа волонтерів.

Для користувачів обладнано 8 пунктів видачі документів. Сучасну літературу можна взяти на абонемент строком до 4 тижнів. На абонемент не видаються видання фінського і слов'янського фондів, опубліковані до 1960 року, а також періодика до 1900 року. У спеціальних читальних залах встановлено особливий режим роботи з раритетними виданнями та рукописами. Кількість щорічних відвідувань бібліотеки – понад 250 тис., майже 80 % читачів – студенти та співробітники університету. Відвідувачі користуються відкритим доступом до багатьох відділів бібліотечних фондів. Нові надходження зручно розміщені у вузьких скляних шафах-вітринах.

Система МБА дає змогу читачам отримувати видання з інших бібліотек. Щороку Національна бібліотека Фінляндії видає через МБА приблизно 3,6 тис. документів, а отримує з інших бібліотек близько 2 тис. примірників. Відвідувачі самостійно замовляють необхідну літературу зі сховищ бібліотеки за допомогою комп'ютерної мережі. У бібліотеці до послуг читачів понад 200 комп'ютерів, безпосередньо підключених до Інтернету. Користування ними безкоштовне, але використання інформаційних ресурсів, баз даних, копіювання матеріалів у деяких випадках платне.

НБФ є координаційним центром обслуговування всієї бібліотечної мережі Фінляндії, її електронні ресурси – загальнодоступні. Особливо цінним є те, що повне описання видань включає бібліографічний опис мовою оригіналу. Пошук російськомовних, україномовних видань здійснюється з використанням транслітерації, як прийнято в інших зарубіжних каталогах. Найважливішою рисою електронно-інформаційного обслуговування є його актуальність. Тому адміністратори бібліотек зацікавлені в постійному його удосконаленні. Для зворотного зв'язку з користувачами розроблено спеціальні анкети, за допомогою яких автори сайтів вивчають їхню думку щодо змісту та оформлення електронних сторінок НБФ. На сайті FENNICA (<http://fennica.linneanet.fi>) і відкритий доступ до бази даних фінської національної бібліографії, яка містить відомості про більш ніж 750 тис. записів книг, нотних видань, аудіовізуальних та електронних документів, періодичних видань, карт від XV ст. і до сьогодення. Бібліотека надає спеціальні інформаційні послуги для видавців та бібліотечних працівників.

Основний напрям комплектування фондів – гуманітарна та природознавча література. НБФ здійснює комплектування, каталогізацію фондів, керує та допомагає у цих справах іншим бібліотекам (публічним, університетським, політехнічним, спеціальним), відповідає за збереження національної культурної спадщини країни – «Пам'ять нації» (www.lib.helsinki.fi).

Зібрання електронних документів НБФ згруповане за такими напрямками:

1. Колекції з гуманітарних наук:
  - колекція старовинної наукової літератури (1600–1944 рр.);
  - сучасна гуманітарна наукова література (1945 – до сьогодення);
  - слов'янська бібліотека.
2. Національний архів звукозаписів.
3. Рукописи і архіви.
4. Спеціалізовані колекції.

У Фінляндії добре розвинута система кооперації бібліотек, створено зведені каталоги:

- Національна бібліографія Фінляндії (FENNICA).
- Національна бібліографія звукозаписів (VIOLA).
- Зведений електронний каталог мережі університетських бібліотек і Національної бібліотеки Фінляндії (LINDA).

- Електронний каталог університетських бібліотек Гельсінкі та Національної бібліотеки Фінляндії (HELKA).

Національна бібліотека Фінляндії є репозитарієм електронних видань і здійснює ліцензування е-ресурсів, централізоване комплектування електронних ресурсів для мережі університетських бібліотек, співпрацює з усіма науковими, у т. ч. політехнічними, бібліотеками в галузі комп'ютерних інформаційних технологій і використання електронних інформаційних ресурсів.

Бібліотека користується автоматизованими системами Voyager, Aleph; порталом Metalib і SFX. Інформаційно-пошукову автоматизовану бібліотечну систему Voyager у 2000 році керівництво країни придбало для усіх бібліотек Фінляндії за 20 млн фінських марок (приблизно 3 млн доларів). Національна бібліотека Фінляндії очолює бібліотечний консорціум «Finlib». Проект «Finlib» створено для комплектування і довгострокового зберігання повнотекстових наукових журналів і довідкової бази даних спеціальних наукових дисциплін, забезпечення ефективного доступу до наукової інформації, авторського права та ін.

Звісно, фінські фахівці, як і всі бібліотекарі світу, стурбовані подальшою долею книги і бібліотек. Тому з метою привернення уваги до бібліотеки, підвищення зацікавленості громадян книгою постійно проводять різноманітні просвітницькі заходи. Прикладом є оригінальна експозиція, що саме тоді була представлена у залах бібліотеки. Співробітники провели широке опитування громадян країни, взяли інтерв'ю у найвідоміших учених, найпопулярніших діячів культури і мистецтва про їх улюблені книги, письменників, літературних ге-

роїв тощо. Мета опитування – з'ясувати, які книги, починаючи з дитячого віку, справили на них найбільший вплив. За результатами опитування в центральному залі бібліотеки у спеціально виготовлених великих скляних вітринах-кубах було представлено персональні експозиції літературних уподобань видатних діячів Фінляндії. Крім того, відеозаписи інтерв'ю з різними людьми, представниками різних професій та соціального статусу транслюються на екрані монітора у цій же залі.

Національна бібліотека Фінляндії сьогодні – це сучасний, добре оснащений науково-практичний заклад, координаційний центр обслуговування всієї бібліотечної мережі країни. Надання бібліотекам функцій основних зберігачів та координаторів інформації є одним із пріоритетних напрямів розвитку фінської держави. Про важливість та повагу до цієї сфери діяльності свідчать обсяги державного фінансування, стан матеріальної бази та оснащення бібліотек.

Національна бібліотека Фінляндії виконує функції інформаційного забезпечення суспільства, несе відповідальність за збереження та збагачення національної культурної спадщини. Подальша мета книгозбірні – якомога повне оцифрування фондів для організації цифрової бібліотеки.

Наступним екскурсійним об'єктом подорожі був Стокгольм. У цьому місті найбільша щільність галерей і музеїв у світі. Найцікавіші з них – Королівський палац, музей Нобеля, корабель Дроттнинггольм, Васа, Скансен, Національний та історичний музеї, Акваріум, музеї іграшок та метеликів. Щороку у жовтні Стокгольм привертає увагу всього світу, бо саме тут, у блакитному залі Ратуші, відбувається церемонія вручення нобелівських премій.

Історію країни зберігають стіни давніх замків, в яких усе, до останнього цвяшка, – оригінали. На території Швеції три сторіччя не було руйнівних воєн. На одній із вулиць міста до сьогодні зберігся руничний камінь. Руни – давні зразки писемності (починаючи від II ст. н. е.). Всього знайдено 5 тис. руничних написів, із них 3 тис. – у Швеції. Кожен із руничних каменів про щось розповідає, на кожному вибита якась інформація, різні історії про героїв, давні міфи і події, які відбулися понад тисячі років тому.

Група бібліотечних фахівців відвідала Інтернаціональну бібліотеку, що розміщується у центрі Стокгольма на Odengaten, 59. Бібліотека є відділенням Стокгольмської міської бібліотеки, яку відкрили 2000 року. Це єдина спеціалізована міжнародна бібліотека у Швеції, що комплектується переважно іноземною літературою.

У фондах бібліотеки зберігається понад 200 тис. книг 125 мовами світу: художня, науково-популярна література для дорослих та дітей, словники, енциклопедії, довідкові видання, аудіо-візуальні матеріали тощо. Бібліотека надає для користування читачам відеофільми, музичні CD різних країн, численні періодичні видання. Понад 900 газет із 82 країн світу 39 мовами представлені для користувачів за допомогою розроблених комп'ютерних програм в мережах Інтернет, інтранет, екстранет.

При вході до зали періодики відвідувачів зустрічає читач-газета, який сидить на комфортному стільці. Ця оригінальна композиція створена із газетних шпальт.

Зал оснащений сучасними стендами для газет, інформаційними полицями та офісною технікою для копіювання матеріалів. Публічні бібліотеки Швеції – це не тільки осередки книжкової культури, а й важливі центри вільного спілкування громадян. Простота і комфорт – основні відмітні риси внутрішніх бібліотечних інтер'єрів. Зручні стильні меблі, які легко трансформуються, створюючи у разі потреби нові форми простору: міні-концертний зал, міні-галерея тощо. Муніципальна влада постійно допомагає зміцнювати матеріально-технічну базу бібліотек та будує для них нові приміщення.

Комп'ютери у читальних залах – засіб оперативного надання інформації. Кожен читач самостійно може записатися до бібліотеки, зробити необхідне замовлення. Користування комп'ютерами нагадує «шведський стіл», тобто вони встановлені таким чином, що копіюватися в «інформаційному меню» і отримати інформацію можна лише стоячи. Це означає, що комп'ютери – необхідна реальність, засіб оперативного отримання інформації, а не розваги. Комфортне перебування у читальних залах та сховищах бібліотеки доповнюється надзвичайними фітодизайном і освітленням.

Читальні зали оздоблені новим електронним обладнанням, автоматизованою системою обслуговування. Заслужують на увагу різноманітні технологічні рішення шведських колег, що полегшують роботу бібліотекарів, наприклад, надання кожному виданню персонального чипа для дистанційної документальної перевірки фондів за допомогою електронних систем. Читачі в бібліотеці працюють з фондом самостійно, книги розміщено у відкритому доступі на зручних, домірних з ростом людини стелажах. Зокрема, українська література розміщена на стелажах за тематично-предметним та цільовим призначенням. Нові надходження рекламуються окремо, на зручній етажерці поряд з основним фондом.

Інтернаціональна бібліотека функціонує і як центральний бібліотечний абонемент іноземної літератури для всіх бібліотек країни. За напрямом своєї діяльності

книгозбірня надає професійні послуги іншим установам країни, співпрацює і підтримує контакти з численними зарубіжними інституціями. Бібліотека виконує функції популяризатора та веде просвітницьку роботу як сполучна ланка між читачами – представниками різних культур, регулярно влаштовує зустрічі читачів з діячами культури різних країн. Тут проводяться лекції, літературні семінари, конференції, виставки. Щороку розробляється і здійснюється новий проект для роботи з конкретними мовними й віковими групами – гуртки для читачів, курси для авторів-початківців, літературні зустрічі та інші заходи. Бібліотека загальнодоступна, плата за основні види бібліотечного обслуговування не стягується.

Важливим елементом широкого доступу до інформації у країнах Скандинавії, представленої на сторінках веб-сайтів, є піклування про користувачів, які не володіють державною мовою країни. Цікавою з цього приводу є практика Шведської королівської бібліотеки (www.rb.se), де основна інформація про бібліотеку перекладена на шість мов: англійську, фінську, німецьку, іспанську, французьку та російську.

Шведську Королівську бібліотеку відвідати нам не вдалося, оскільки була неділя, і ми лише оглянули її зовні, прослухавши лекцію. Королівська бібліотека була заснована у 1520 році на основі колекції книг Густава Васі – засновника Швеції. Штат бібліотеки складається з 300 працівників-спеціалістів. Фонд книгозбірні становить 3,5 млн од. зб. Від 1661 року всі без винятку видавництва країни надсилають до бібліотеки обов'язковий примірник. Фонд бібліотеки переважно гуманітарний (соціальні питання, філософія, літературознавство та ін.), комплектується літературою з усіх країн світу. Науково-природничу і технічну літературу комплектує Королівський Технічний університет, і, отже, ці бібліотечні фонди доповнюють один одного.

Королівська бібліотека ініціювала проект накопичення і зберігання веб-ресурсів, що створюються у Швеції («Kulturarw»), і координує створення електронного національного бібліотечного каталогу LIBRIS (робота розпочата у 1972 р.), котрий налічує майже 4 млн бібліографічних записів із понад 300 бібліотек країни. Рекомендується звертатися до Advanced search, в якому простий і одночасно потужний інтерфейс для користувачів дає змогу максимально конкретизувати запит. Можливий пошук у всіх значимих полях: індивідуальний і колективний автор, ключові слова, предметні рубрики, класифікаційні індекси, видавництво, дата видання (тільки конкретний рік) і мова документа. У пошуковій системі застосовується велике число булевих і дистанційних операторів, припускається введення окремих фраз у лапках. Скорочення термінів не допускається.

Ознайомитися з усіма деталями пошуку можна викликом на пункт Search tips у верхньому меню. Бібліографічні записи мають перехресні посилання на авто-

рів, серії та предметні рубрики – усі шведською мовою. Операції здійснюються надзвичайно швидко. Бібліотека обслуговує близько 700 користувачів цілодобово, сайт щоденно відвідують 6500 користувачів.

Місце бібліотек у культурі Фінляндії і Швеції сьогодні – це приклад одного з найбільш сприятливих шляхів еволюції бібліотек. Інтеграція бібліотек у суспільство, надання їм функцій основних зберігачів і координаторів інформації, у т. ч. комплектування, ліцензування і довгострокового зберігання електронних документів, потребує значних інтелектуальних і матеріальних ресурсів. Матеріально-технічне забезпечення бібліотек у цих країнах дає можливість успішно вирішувати такі завдання.

Відвідувати інші країни, знайомитися з культурою інших народів – означає доторкнутися до сторінок історії цих країн і народів. Обмін досвідом є стимулом до вдосконалення, тому чим більше ми будемо подорожувати, тим більше зможемо корисного й доброго робити для власної держави і професії. Але найцінніше, що ми привозимо додому, – це новий, ширший погляд на нас самих, на нашу країну, яскравіше усвідомлення її цінності і унікальності, її здобутків, нашої потреби в ній.

Валентина Березкіна,

мол. наук. співробітник НБУВ

Ірина Савченко,

мол. наук. співробітник НБУВ